

Одеський національний університет імені І. І. Мечникова
Геолого-географічний факультет
Кафедра економічної та соціальної географії і туризму

Силабус курсу
«РЕГІОНАЛІЗАЦІЯ ЄВРОПЕЙСЬКОГО ПРОСТОРУ»

Обсяг	Загальна кількість: кредитів 3; годин - 90; змістовних модулів - 2
Семестр, Рік	7 / 4 бакалавр д/в; 10 / 5 бакалавр з/в
Дні, Час, Місце	за розкладом занять
Викладач (і)	Нефедова Ніна Євгенівна; кандидат географічних наук, доцент, доцент кафедри економічної та соціальної географії і туризму
Контактний телефон	
E-mail:	laboratorygis@ukr.net
Робоче місце	кафедра економічної та соціальної географії і туризму
Консультації	Очні консультації: 1 год. Онлайн-консультації: ZOOM

КОМУНІКАЦІЯ

Заняття в аудиторії за розкладом. В позааудиторний час студенти можуть поставити питання під час консультації. Інші види комунікації: очна та онлайн консультації за розкладом.

e-mail: laboratorygis@ukr.net

телефон:

соціальні мережі: Viber (за номером телефону)

аудиторія: за розкладом

АНОТАЦІЯ КУРСУ (місце даної дисципліни в програмі навчання; мета курсу; тематика)

Предмет вивчення дисципліни – особливості регіоналізації Європейського простору.

Пререквізити курсу: лекційний курс та практичні заняття з курсу «Регіоналізації Європейського простору» викладається після засвоєння бакалаврами наступних дисциплін: «Основи суспільної географії», «Географія світового господарства», «Транспортно-логістичні системи», «Регіональна економічна і соціальна географія».

Постреквізити курсу:

Навчальна дисципліна «Регіоналізації Європейського простору» вивчається у сьомому семестрі першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, тому знання, уміння і навички, що здобуваються після закінчення вивчення дисципліни потрібні для вивчення таких дисциплін як: «Економічна і соціальна географія України», «Стратегічне планування розвитку регіонів», «Просторове планування в територіальних громадах».

Мета курсу – розкрити історико-географічні особливості формування та сучасної регіоналізації Європейського простору, а також закономірності, умови, фактори та особливості сучасної територіальної організації населення і господарства європейських країн.

Завдання дисципліни:

- розглянути теоретичні основи суспільно-географічної районології (регіонології) в системі географічних знань;
- розглянути історію формування кордонів та території Європейського простору;
- визначення ролі історичних державно-територіальних утворень європейських країн в процесі формування і становлення Європейського простору;
- знайомство з сучасним адміністративно-територіальним устроєм Європейського простору;
- дати загальну характеристику географічного положення та природно-ресурсного потенціалу країн Європейського простору;
- проаналізувати особливості геодемографічного розвитку та сучасні демографічні проблеми країн Європейського простору, у тому числі: чисельність населення та особливості розселення населення, статеву-вікову структуру, трудові ресурси та структуру їх зайнятості по країнах Європейського простору;
- розглянути національний склад населення та національні проблеми країн Європейського простору;
- розкрити особливості розселення населення країн Європейського простору;
- проаналізувати регіональні відмінності та проблеми соціально-економічного розвитку країн Європейського простору.

Очікувані результати. У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач повинен:

знати:

- теоретичні основи суспільно-географічної регіоналізації в системі географічних знань;
- методику суспільно-географічних досліджень особливостей регіоналізації Європейського простору;
- суспільно-географічну характеристику регіонів Європейського простору.

вміти:

- практично застосовувати отримані теоретичні знання для порівняльної характеристики рівня розвитку, особливостей організації і функціонування господарського комплексу окремого регіону;
- володіти навиками збору, аналізу і узагальненню різноякісної інформації стосовно суспільно-географічних характеристик регіонів та країн світу;
- самостійно складати графічні і картографічні матеріали для характеристик регіонів та країн світу.

ОПИС КУРСУ

Форми і методи навчання

Курс буде викладений у формі лекцій (20 год.) та практичних занять (16 год.), організації самостійної роботи студентів (54 год.) на денному відділенні та у формі лекцій (12 год.), практичних занять (6 год.), організації самостійної роботи студентів 72 год.) на заочному відділенні.

Основна підготовка студентів здійснюється на лекційних та практичних заняттях, але у значній мірі покладається на самостійне вивчення предмета студентами денної форми навчання під час семестру. Під час викладання дисципліни використовуються методи навчання: словесні (лекція, пояснення); наочні (демонстрація презентації з картами, графіками, фото та відеосюжетами); практичні (практичні роботи); робота з підручником (під керівництвом викладача, самостійна робота студентів в тому числі із використанням Інтернет – ресурсів).

Зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Методологічні принципи та методичні підходи до регіоналізації Європейського простору

Тема 1. Значення та місце суспільно-географічної районології (регіонології) в системі географічних знань. Зміст, завдання та структура спецкурсу «Регіоналізація Європейського простору».

Тема 2. Історія формування території та кордонів Європейського простору.

Тема 3. Історія створення Європейського Союзу.

Тема 4. Сучасний адміністративно-територіальний устрій країн Європейського простору.

Тема 5. Географічне положення та природно-ресурсний потенціал країн Європейського простору.

Тема 6. Соціально-економічні чинники формування територіального господарського комплексу країн Європейського простору.

Змістовий модуль 2. Суспільно-географічна характеристика регіонів Європейського простору.

Тема 7. Північно-Європейський регіон.

Тема 8. Західно-Європейський регіон

Тема 9. Південно-Європейський регіон

Тема 10. Центрально-Європейський та Східно-Європейський регіони

Перелік рекомендованої літератури

1. Заставний Ф.Д. Географія України. Львів: Світ, 1994. 472 с.

2. Географія Одещини: природа, населення, господарство (під ред. О.Г. Топчієва). Одеса: Астропринт, 1998. 88 с.

3. Мариніч О.М. Шищенко П.Г. Фізична географія України: Підручник. К.: Т-во "Знання", КОО, 2003. 479 с.

4. Нефедова Н.Є. Морські торговельні порти Одеського регіону: сучасний стан, проблеми та перспективи розвитку. //Регіон-2012: стратегія

оптимального розвитку: матеріали наук.-практ. конф. з міжн. уч. (м. Харків, 25-26 жовтня 2012 р.). Харків: Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна, 2012. С. 212-214

5. Нефедова Н.Є. Транспортно-логістичні мережі та системи: навч. посібник Одеса: ФОП Бондаренко М.О., 2014. 160 с.

6 Нефедова Н.Є., Яворська В.В., Куделіна С.Б. Географія туризму: навчально-методичний посібник. Одеса: «ФОП Бондаренко», 2018. 160 с..

7. Новикова А.М. Розвиток Пан'європейської мережі міжнародних транспортних коридорів в умовах розширення ЄС // Актуальні проблеми міжнародних відносин. Вип.66.Част.ІІ. К.: КІМВ КНУ ім. Тараса Шевченка, 2007. С.74-76

8. Одеський регіон: передумови формування, структура та територіальна організація господарства: навчальний посібник. Одеса: Астропринт, 2012. 332 с.

9. Топчієв О.Г. Суспільно-географічні дослідження: методологія, методи, методики: Навчальний посібник. Одеса: Астропринт, 2005. 632 с.

10. Топчієв О.Г. Основи суспільної географії: підруч. [для студ. геогр. спец. вищ. навч. закл.] Одеса: Астропринт, 2009. 544 с.

11. Топчієв О.Г. Теоретичні основи регіональної економіки: Навчальний посібник. К.: Вид-во УАДУ, 1997. 140 с.

12. Цветов Ю.М., Кутах О.П., Макаренко М.В. Концепція програми формування мережі логістичних центрів у системі міжнародних транспортних коридорів України. К.: КУЕТТ, 2003. 110 с.

13. Шаблій О Суспільна географія: у двох кн Книга перша. Проблеми теорії, історії та методики дослідження. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2015. 814 с.

14. Шаблій О Суспільна географія: у двох кн Книга друга. Проблеми країнознавств, регіоналістики і краєзнавства. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2015. 706 с.

15. Шум І.В. Суспільно-географічні аспекти інтеграції України в Пан'європейську транспортно-логістичну систему. Автореф. на здоб. наук. ступ. канд. географ. наук. К.,2007. 20 с.

16. Хахлюк А. Україна – транзитна держава // Економіка України. № 1, 2001. К., 2001. С. 8-10.

17. Яворська Вікторія, Ніколаєва Олена, Нефедова Ніна, Шашеро Антоніна, Хомутов Віктор Формування предметної області рекреаційно-туристичної діяльності. // Українська географія: сучасні виклики. XII з'їзд Українського географічного товариства 17–21 травня 2016 року. Вінниця, 2016. С. 125-127

ОЦІНЮВАННЯ

Методи поточного контролю: усне опитування, контрольні письмові роботи за змістовими модулями, оцінювання виконання індивідуальних завдань, оцінювання захисту результатів практичних робіт, оцінювання рефератів та доповідей.

Підсумковий контроль. Формами підсумкового контролю в рамках дисципліни є залік в усній формі.

Оцінювання знань (розподіл балів) здобувачів вищої освіти.

Поточний контроль та періодичний контроль										Інди- віду- альне самос- тійне зав- дання	Підсум- ковий конт- роль (залік)	Сума балів
Змістовий модуль 1						Змістовий модуль 2						
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	15	15	100
6	6	6	6	6	6	6	6	6	6			
Контрольна робота за змістовим модулем 1 – 5						Контрольна робота за змістовим модулем 2 – 5						

T1, T2 ... T10 – теми змістових модулів.

Здобувач вищої освіти може отримати додаткові (бонусні) бали за мультимедійні презентації на практичних заняттях (10 балів).

Самостійна робота студентів.

Формами самостійної роботи є опанування питань з підготовки до практичних занять, написання рефератів з теми або вузької проблематики. Методи контролю рефератів – доповідь з презентацією. За підготовку рефератів з презентацією (10 балів).

ПОЛІТИКА КУРСУ («правила гри»)

Політика курсу визначається чинними нормативними документами/ Положеннями ОНУ імені І. І. Мечникова.

Політика щодо дедлайнів та перескладання: Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (75% від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності). Перескладання модулів відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

Політика щодо академічної доброчесності: Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає: самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей); посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; надання достовірної інформації про результати власної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

Неприйнятними у навчальній діяльності для учасників освітнього процесу є: використання родинних або службових зв'язків для отримання позитивної або вищої оцінки під час здійснення будь-якої форми контролю результатів навчання або переваг у науковій роботі; використання під час контрольних заходів заборонених допоміжних матеріалів або технічних засобів (шпаргалок, конспектів, мікронавушників, телефонів, смартфонів, планшетів тощо); проходження процедур контролю результатів навчання підставними особами.

Політика щодо відвідування та запізень: Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання, за яке нараховуються бали. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, працевлаштування, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу. Запізнення на заняття неприпустимі.

Мобільні пристрої: Під час практичних (семінарських) занять можливе використання технічних засобів (телефонів, смартфонів, планшетів тощо).

Поведінка в аудиторії: На заняттях заохочується активна участь; чітко й вчасно виконувати навчальні завдання та завдання для самостійної роботи; брати участь у контрольних заходах (поточний, модульний, підсумковий та контроль самостійної роботи); виконання необхідного мінімуму навчальної роботи.